ВАСИЛ ЦОНЕВ
БАЩА МИ БОЯДЖИЯТА

chitanka.info

Сега, като си помисля, струва ми се, че при други условия от баща ми би излязло я Едисон, я Нютон. Не можете да си представите колко изобретателен човек беше, особено срещу Нова година, когато трябваше да ни развеселява без пукнат лев в джоба.

Той и иначе си нямаше много пари, но по някаква дяволска случайност точно срещу Нова година оставаше без пукнат лев и както сам признаваше: свитки му излизали от очите, докато измисли нещо.

На тридесет и първи декември сутринта зяпна в календара с ококорени очи и започна да ни разпитва не сме ли си играли и не сме ли преместили тази дата толкова напред. Той си мислел, че има още една седмица, а ето че тази светла дата се изтърсила като бомба върху главата му.

Майка ни обаче го сряза и каза, че това са бабини деветини — никаква бомба не се е изтърсвала на главата му, защото от една седмица той си знаел, че идва Нова година, и по цяла нощ се въртял в леглото и се чудел откъде да намери пари. Баща ми се изрепчи и се закле, че това е най-чиста артериосклероза — все забравял за най-важните неща.

— Но вие не се бойте — каза той под секрет, като ни намигаше, — аз си имам нещо наум…

Ние седяхме шестимата на кревата, наблюдавахме спора като зрители на футболно игрище и се чудехме какво ли точно има наум баща ни и какво ще измисли сега, за да ни развесели срещу светлия празник.

— А работата е съвсем проста — разпери ръце той, — чисто и просто ще идем при братовчеда Митко и ще поискаме пари назаем.

Като чу „назаем“, майка ми побесня. От всичко на този свят тя най мразеше думата „борч“.

— Борч ли? — кресна тя. — Борч ли?

— Какъв борч, глупости! — махна с ръка баща ми. — Просто взимам пари назаем и му ги връщам. Това не е „борч“. Това е просто взимане пари назаем. Борч, ако искаш да знаеш, е съвсем друго нещо. Борч например е, когато…

Но се заплете и махна с ръка:

— Какво ще ти обяснявам. Я се стройте всички вън!

Ние изхвръкнахме като патрони и се строихме пред вратата. Тоя номер ни беше известен и знаехме, че баща ни го използва само в най-

решителните моменти — когато друг изход няма и „врагът трябва да бъде изтикан от позициите с фронтална атака“.

Баща ми застана пред нас, даде команда и ние — строени в колона по един — потеглихме с песни към братовчеда чичо Митко.

Зад овчакупелските огради се решаваше битката за Новата година. Хвърчаха глави на кокошки, колеха се прасета, дечурлигата надуваха още топлите свински мехури, жени със забрадки крещяха, като размахваха с тестени ръце точилки, тави и метли. В ръцете на небръснатите мъже святкаше ножът на палача. Предсмъртните кудкудякания на кокошките, крясъците на жените и децата, дрезгавите басове на мъжете — всичко се сливаше в една неописуема олелия, която наподобяваше тържествени фанфари, под чиито звуци ние маршировахме напред към победата.

Шествието не остана незабелязано. Съседските дечурлига се накачулиха по оградите и показваха лошото си домашно възпитание, като се плезеха и ни правеха „кози бради“. Едно хлапе дори хвърли върху нас отрязана глава от кокошка, която Коцето мигновено прибра в джоба си и направи такава ефектна „козя брада“, че съседският хулиган позеленя от завист.

Бай Нено, чадърджията, подаде глава зад стобора и размаха ръка:

— Раз-два, раз-два! Здравейте, юнаци!

— Знаем да лаем! — отвърнахме ние и затропахме още по-силно.

Кой знае откъде изникна циганската музика, която срещу големи празници ходеше от къща на къща и свиреше „О, Добруджански край“. Като ни видяха, те надуха кларнетите и тръгнаха пред нас. Целият квартал поде добруджанския марш, акомпаниран от десетки тенекии и тави, по които хлапетата блъскаха с пръчки и юмруци.

Чак когато и последният стобор остана зад нас, циганите изтриха устни и свалиха калпаци:

— Айде — за празнико, чорбаджи!

Баща ми трепна, но сетне бръкна в джоба си извади един лев.

— Сефте берекет! — казаха циганите и потъркаха лева о брадите си. — Да е на хаирлия!

Едва сега баща ми успя да се съвземе от смайването:

— Да пукна, ако знаех, че имам лев! Като бръкнах в джоба, бръкнах само ей така, на, за да не ги обидя… Хай да му се не види, хе! — изсмя се баща ми. — Ами, значи, аз съм имал един лев!

Това го развесели много и когато преминахме трамвайната линия, която отделя Овча купел от Павлово, викна весело:

— Внимание, приближаваме! Дай такт, по-бодра стъпка, по-бодра!

От трамвая ни гледаха зяпнали пътници, които навярно решиха, че това е някаква гимнастическа група.

Щом наближихме чичо Митковата къща, баща ми махна с ръка и даде тон за известната „наказателна“ коледарска песен „Делници“. Тя се пееше само при особени случаи, когато домакините се криеха и не даваха своята дан. Пеехме я дотогава, докогато най-сетне ужасеният домакин изскачаше по нощница и изреваваше:

— Стига! Вземете ми парите! Вземете ми къщата, вземете ми душата — аз отивам в гората!

Запяхме с пълен глас:

— Делници, делници, понеделници!

Делници, делници, понеделници!

Бати Ванко изпя солото:

— Измръзнаа ми ръцете!

И отново хорът:

— Делници, делници, понеделници!

Делници, делници, понеделници!

Бати Ванко:

— Измръзнаа ми краката!

Хорът:

— Делници, делници, понеделници!

Делници, делници, понеделници!

Бати Ванко:

— Измръзнаа ми ушите!

Хорът:

— Делници, делници, понеделници!

Делници, делници, понеделници!

Вратата се отвори рязко и на процепа се показа усмихнатата глава на братовчеда Митко.

— Мараба, братовчед! — викна той. — Влизайте!

Докато влизахме в кухничката, чичо Митко подскачаше и потриваше ръце:

— Чудесно, чудесно, как се сетихте! Тарараааа — запя той сега. — Ей сега ще се почерпиииим!

Рязко отвори един шкаф:

— Тук трябва да има нещичкоооооо!

Извади едно шише. Повдигна го и с изненада го разгледа:

— Ха! Изпили сме го!

Остави празното шише и започна да отваря една след друга многобройните вратички на стенните долапи.

— А бе как може така, тука трябваше да има нещо, как може да няма… Я — провикна се той, като извади един буркан, — и кафето се свършило!

Качи се на един стол и отвори една от горните вратички, но в същия миг върху главата му и по пода рукнаха безброй златни шишарки.

Ние зяпахме. Братовчедът и баща ми се гледаха около минута и изведнъж ревнаха от страшен смях.

Те дълго се смяха, като се тупаха по раменете, за да не се задавят.

— Ей, майка му стара! — каза баща ми. — Значи, ти си го ударил на търговия с шишарки за елхи… А аз, можеш ли да си представиш, мислех да искам пари от теб назаем.

— Ха — кресна братовчедът, — и аз!

И двамата отново избухнаха в страшен смях.

На връщане се стараехме да не гледаме баща ни. Той забеляза това и на два пъти се опита да поеме въздух и да каже нещо весело, но не успя. Изглежда, беше се изморил от големия смях, който му удариха с чичо Митко.

Пред къщи ни чакаше мила изненада.

Търговецът Маринов се разхождаше напред и назад като бесен.

Майка ми разправяше, че ако сме закъснели още малко, щял да си изпасе мустаците от ярост.

— Хайде бе, хора, какво правите вие! — изкрещя той, все едно че ни беше казал да го чакаме, а ние сме закъснели.

Сетне грабна за ръка баща ми и хукна към вилата.

Вилата на Маринов, която стоеше на височината над банята, беше романтичният замък от нашите въображения. Това беше „Елсинор“, това беше тайнственият замък на магьосника Мерлен, зад чиито дебели завеси се крият феи, вещици, принцеси и зли царици-

отровителки. Най-малко сто пъти сънувах как влизам там и как рой царски дъщери ме посрещат с паници, препълнени с пасти. Аз гълтах, дъвчех, лапах, а после се събуждах, подивял от глад.

И сега баща ми беше вътре в замъка, а ние стояхме отвън, при колата на Маринов, и зяпахме към плътните завеси.

Всъщност отвън бяхме само петимата. В последния момент Коцето се вкопча в баща ми и за всеобщо учудване изчезна заедно с него зад огромната желязна врата на градината.

Както си зяпахме, изведнъж едно от пердетата се размърда и на процепа се появи главата на Коцето. Той ни намигна, изплези се и чукна в стъклото кокошата глава, която беше скрил в джоба си.

Сетне Коцето подробно описа как жената на Маринов плеснала с ръце, целунала го и го посочила за пример на децата си:

— Виждате ли това дете? Сутринта то е изпило всичкото си мляко, без да хвърли каймака, и е изяло цялата си кифла. Е, такива са добрите деца.

А когато се врътнала и влязла в някаква стая, децата започнали да се подиграват на гуменките му — как можело с гуменки посред зима! Тогава той извадил главата на кокошката и я тикнал в муцуните им.

— Напикаха се — каза Коцето, — честна дума, напикаха се от страх!

Най-сетне баща ми изскочи от вилата вън от себе си от радост и вълнение.

— Победа, деца! — разпери ръце той. — Пернатата жена на Маринов решила да прави новогодишен бал и повикала някакъв гьоз бояджия, уж голям специалист, да нашари хола, а той мацнал няколко четки, взел петстотин лева аванс и офейкал. И сега ние трябва да боядисаме.

— До четири часа! — изкрещя Маринов през прозореца. — Ще платя по най-висока цена. И измийте и изчистете. И за това ще платя. По най-висока цена!

— Чухте ли? — викна баща ни. — Бегом за бомбите!

Леле какво търчане падна!

Бягахме, падахме, обърнахме къщата наопаки, докато намерим за всеки по една четка, и след пет минути нахлухме у Маринови.

— Ето ключа — каза Маринов, като се качваше на колата с жената и децата. — Точно в четири съм тук.

И изчезна с трясък.

Не мога да ви опиша какво боядисване беше!

Ние и друг път бяхме боядисвали с баща ми; всяка ваканция той ни водеше из провинцията и боядисвахме я гари, я училища, но такова темпо не бяхме виждали никога.

— Темпо, темпо, ей, темпо, чувате ли? — ревеше баща ми, като крачеше с двойната стълба из стаята и мацаше тавана и горната част на стените.

А ние пляскахме с баданарките отдолу.

Като минахме първата ръка, разтворихме прозорците и започнахме да правим вятър на стените с тенекии и картони, за да изсъхнат по-бърже, след което ударихме втората ръка.

Сега вече трябваше да се почака.

Докато седяхме грохнали на пода, баща ми се пляскаше по главата и се тюхкаше защо не е взел аванс.

— Ей да имаше една ракийка сега! — ядосваше се той. — Можеше да взема страшен аванс. Поне сто лева можеше да взема, ама на. Ех, да имаше една ракийца, а?

Но за ракийца не остана време. Вятърът, който духаше през отворените прозорци, изсуши стените и ние се хвърлихме към последната битка — пръскането на стените и тавана с помпата. Баща ми пръскаше, а ние, двама по двама, се редувахме и помпахме като луди.

— Темпо, темпо, ей, темпо! — крещеше баща ми и крачеше с двойната стълба из стаята.

Но най-сетне — край!

Баща ми хвърли маркуча и нададе нов боен вик:

— Грабвайте кофи и парцали!

Започна страшно и безмилостно чистене на врати, мебели и прозорци. Сетне отново подредихме големия хол и когато часовникът удари четири, седяхме проснати на пода с трепереши ръце и крака.

Но от Маринов нямаше и следа.

Мина четири и половина — пак същото.

Като се стараехме да не гледаме към баща ни, един по един се измъкнахме и тръгнахме из останалите стаи. Изведнъж Коцето и Боян

нададоха вик. Изтичахме в кухнята и видяхме нещо, което ни смая. На голямата кухненска маса лежеше печено прасе в тава, с лимон в устата, печена пуйка на зеле, салами, торти, банани, нарове, портокали, смокини, мандарини… И всичко това заобиколено с бутилки, бутилки, бутилки…

Стояхме като царския принц пред заспалата Снежанка.

И изведнъж — звън!

Остър телефонен звън.

Всички се затичахме към телефона, но баща ни изшътка и вдигна слушалката.

— Ало — ревна някакъв глас, — бояджията ли е?

— Да — каза баща ми.

— Слушай, бояджията, тук е Маринов… А бе ние се събрахме в Чамкория и се запихме… Ало, чуваш ли?

— Чувам — каза баща ми.

— Аха… та исках да ти кажа, ние оставаме тук. Така решихме… Аз ще дойде към втори, трети януари. Заключи вратата и вземи ключа. Ти си съсед — имам ти доверието… Като се върна, ще платя. По най-високи цени.

— Ало, алоооооо!

Баща ни духаше в телефона, тръскаше го, искаше да го пръсне в ръцете си, но никакъв глас повече не се чу.

По-късно, когато четох за Наполеон, мислено си представях отстъплението му от Москва: отпред върви императорът, нарамил бояджийската машина, а зад него — верните войници с кофи и четки в ръце.

А майка ми — дай й да плаче. Баща ми все й обясняваше, че каквото и да стане, няма сега да се изколим, но тя си знаеше своето и хълцаше.

Баща ми се ядоса и надигна тон:

— Спри!

Но тя пак не спря.

Баща ми поседя за миг, сетне погледна напред и каза тихо:

— Облечете се!

Ние примигнахме.

Тогава той грабна един буркан, блъсна го в земята и тресна с крак върху парчетата:

— След пет минути всички строени пред вратата с парадните си дрехи! Бегом за бомбите!

Голямата банкетна зала във вилата на Маринов. Върху масата са наредени прасето, пуйката, наровете, смокините, портокалите, бананите и бутилките с разноцветните етикети.

Ние стоим край масата с парадните си дрехи и чакаме знак от баща ми.

Ето, той открехва вратата и казва тихо:

— Хаппа!

И в същия миг:

— Урррааааааааааааааа!

Майка ми влиза — смутена и смаяна, гледа преснобоядисаните стени, блестящите полилеи и спира очи върху масата. И чувствуваме как инстинктивно се отдръпва назад.

— Това не е наше — казва тихо тя.

— Кое не е наше?

— Това.

Ей че като се разпени баща ми:

— Деца, тази вечеря наша ли е? Наша е! — кресна той вместо нас. — Погледнете — посочи с пръст стените, — ние ги боядисахме. Я пипни — взе ръката на майка ми и я допря до стената, — пуска ли? Не пуска, защото с хиляди клетви взех от сладкаря боза на вересия, която сложих в боята. Чудесно боядисани стени. Боядисахме ги всички — Коцето, и Марин, и Боян, и Васко, и Митко, и Ванко, и аз. Да. И всичко, което виждаш тук, на масата, е изработено от нас. Плодовете изработиха Коцето и Марин, Боян и Васко — пуйката, прасето е от Митко и Ванко, а хляба и виното изработих аз. Вярно ли е?

— Вярно е! — ревнахме ние.

— Ние ги изработихме! — провикна се баща ми. — Маринов обеща да ни плати по най-високите цени. И ето, ние дойдохме тук да се разплатим. Всичко тук е наше. Яжте и пийте, дявол да го вземе!

Прасето и пуйката отлетяха в небитието за миг. Тапите захвърчаха към тавана. Преяли, с издути стомаси, ние се замервахме с фъстъци, а баща ми и майка ми се гледаха в очите.

Изведнъж баща ми се сети и викна:

— Над гардероба има китара, донесете я!

Коцето и Марин се спуснаха към съседната стая и след пет минути се явиха, облечени в роклите на мадам Маринова, с китари в ръце.

— Ура, ще се маскираме! — каза баща ми, сетне ни направи с горена тапа от бутилка мустаци и брада, взе едната китара и запя:

Реших да се оженя,
докат'съм още млад.
Реших мома да взема
от род голям, богат.

Всички запяхме, като тракахме с ножове и вилици:

Да знае да рисува,
да знае да чете,
пианото да плаче
в нейните ръце…

Коцето тръгна със ситни крачки напред, като се препъваше в роклята на Маринова, сетне направи дамски жест и посочи Марин:

— Виждате ли това дете? Сутринта то е изпило всичкото си мляко, без да хвърля каймака, и е изяло цялата си кифла. Е, такива са добрите деца.

Докато се премятахме от смях, часовникът удари дванадесет. Отвън загърмяха топове.

Баща ми погледна към майка ни, сетне погледна към нас:

— Я, Нова година!

Просто не можеше да повярва.

Хвана една салфетка от масата и я тръшна в пода.

— Посрещахме я, майка му стара! Света обърнахме наопаки, и пак я посрещнахме. Всички дяволи и вещици се бяха събрали срещу нас и въпреки всичко пак я посрещнахме. Това беше голяма битка, деца, и ние я спечелихме. За победата, ура!

— Ураааааа! — креснахме ние.

— Отворете шампанското!

Тапите хвръкнаха към тавана и всички се изправихме с пълни чаши.

Майка ми държеше кристалната чаша пред очите си и лицето й беше съвсем като на момиче. Топна пръст в шампанското и го завъртя по крайчеца на чашата. Чашата запя.

— Значи е вярно, че кристалните чаши пеят! — каза тихо тя.

Очите й затрептяха и тя погледна към баща ни.

— Не, не! — кресна баща ми. — Усмихни се, усмихни се, сега е Нова година! Деца, да се веселим, да се веселим.

Всички се хванахме в кръг и заревахме, като подскачахме и ритахме във въздуха:

Край чичо Пенчовия двор — ия, ия, я!
Навъдили се пиленца — ия, ия яааааа!…

Сега си напрягам паметта и се мъча да се сетя какво стана на другия ден. Но нищо не идва в главата ми.

Изглежда, е вярно, че след време хората си спомнят само за хубавото.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.